

## Meerjarige Activiteitsubsidies 2013-2016 voor producerende instellingen

### A. Algemeen inhoudelijk plan

#### 1. Korte typering van de organisatie

Missionstatement van de organisatie

**WArD/waRD is een organisatie die door de keuze van mensen, betrokkenheid, overtuigingen en gemaakte keuzes een sterk kloppend hart vormt van waaruit de drang tot creëren en samenwerken voortkomt en zich reizigers vormen door het danslandschap heen.**

##### Openheid en beleving

Vzw WArD/waRD is in november 2000 opgericht om het choreografisch werk van Ann Van den Broek mogelijk te maken. Het maken van dansproducties is de “core business” van de organisatie. Allereerst willen we nog eens de naam WArD/waRD verklaren: hierin huist namelijk een belangrijke onderliggende visie. De vertaling van het Engels woord “ward” luidt volgens het woordenboek als volgt: I zn. a) bewaking, wacht; verzekerde bewaring; voogdijschap, curatele; b) pupil, beschermeling; c) 't pareren (schermen); d) afdeling (zaal) in ziekenhuis, gevangenis, enz.; e) stadswijk, stedelijk (kies)district; II ww. a) bewaken; beschermen (tegen); b) pareren, afweren. Doorgevoerd naar de organisatie WArD/waRD betekent dit letterlijk een plaats waar “veilig” kan worden samengekomen en gewerkt, met alle ruimte voor discussie; een plek waar men zich niet conformeert aan de heersende orde, maar deze met kritische blik benadert. De herhaling van “ward” in de naam impliceert de dualiteit die altijd aanwezig is in het werk van Ann. De titel raakt de kern van het karakter van de organisatie; er is niet één Ward, er is er nog een, een spiegelbeeld, een schaduwzijde, een geweten, een sparringpartner. Deze andere Ward staat voor de kunstenaars en anderen met wie wordt samengewerkt, maar ook voor het publiek. Met de producties en de thematieken die daarin plaatshebben willen we iets overbrengen, maar altijd in **openheid** en met de uitwisseling van gedachten en belevingen. Communicatie is het sleutelwoord, zowel met betrokken kunstenaars als met het publiek. In deze context en sfeer probeert de organisatie een creatieve en inspirerende omgeving te creëren waar de medewerkers zich kunnen ontplooiën en het publiek toegang vindt tot het maakproces en in het brein van de choreografe kan treden.

##### Nederlands-Vlaamse identiteit

Sinds het begin van de oprichting van de vzw WArD/waRD (België) en later de stichting WArD/waRD in Nederland opereert Ann Van den Broek bewust vanuit een Nederlands/Vlaamse identiteit. De afgelopen 3 jaar heeft zij de samenwerking tussen de stichting en de vzw verder uitgebouwd op financieel vlak (2009-2011). Zij heeft dit bevestigd door de eerste passen te zetten richting een werkelijke coproductie tussen de beide landen met de voorstellingen *We Solo Men* (2009) en *Q61* (2011). Beide projecten kregen van Nederlandse zijde een input vanuit stichting WArD/waRD's 2-jarige subsidie en van Vlaamse zijde een projectsubsidie bijdrage. Ann wil idealiter met de stichting WArD/waRD (opgericht in 2008 in Den Haag) en met de vzw WArD/waRD (opgericht in 2000 te Antwerpen), in coproductie werken en vanuit een identieke doelstelling activiteiten ontplooiën. Voor Ann is het werken in en vanuit de twee landen een doelstelling op zich: dit maakt onderdeel uit van haar visie op de danspraktijk in beide landen. In eerste instantie is deze doelstelling gegroeid vanuit het natuurlijke gegeven dat zij in beide landen haar persoonlijke carrière heeft ontwikkeld, eerst als danseres en later als maker. Ze streeft ernaar om, bij wijze van statement, aan te tonen dat werken in twee landen geen belemmering hoeft te zijn voor je ontwikkeling als maker, maar dat het juist kracht geeft. Werken over de grenzen heen kan een maker een unieke positie bezorgen, een positie die niet conformerend is aan een specifiek land of aan de heersende visies op dans en de danspraktijk. Zij heeft altijd naar haar eigen stem geluisterd en zich gericht op haar eigen autonoom kunstenaarschap. Het maken en vertonen van **eigenzinnige en belevende dansproducties** blijft de “core business” van de organisatie.

#### 2. Artistieke visie en signatuur (door Ann Van den Broek)

##### *2.a. de artistieke visie die ten grondslag ligt aan de voorgenomen activiteiten*

##### **Artistieke visie**

Mijn stijl werd de voorbije jaren wel omschreven als **emotioneel minimalisme**, een **emotioneel ritmische vorm**. Verder kenmerkt mijn bewegingsstijl zich door de dualiteit: abstractie versus emotie. Het expressieve karakter wordt steeds getemperd door de fascinatie voor de strakke uitgedrukte vormtaal. Dit conflict is tegelijk zichtbaar in de bewegingen zelf (blootstellen – afstand, toelaten – terughouden, controleren – loslaten, geven – niet geven) en in de strenge choreografische structuur.

Deze laatste bevat twee spanningsvelden, namelijk de vastgelegde compositie versus improvisatiemomenten. Ritmiek en repetitieve bewegingen zijn zeer belangrijk in mijn werk.

Ik ben een **kritische dansmaker**. Ik verzet mij tegen datgene wat nooit in vraag wordt gesteld, wordt genegeerd of zonder meer als norm wordt beschouwd. Ik schik mij niet makkelijk en iedere kwestie is, telkens weer, aanleiding om mij opnieuw te ijken.

Dit betekent niet dat er een herkenbare ideologie of een maatschappelijke boodschap in het werk zit. Ik ben geen schreeuwer, geen activist, hoef geen statement te maken, maar schuw het niet als het past. Het is geen doel op zich mensen wakker te schudden maar het dient als ondertoon, als één van de lagen in mijn werk. Tekenend voor het werk zijn de telkens terugkerende motieven: onrust, strijd, weerstand, mateloosheid, controle en dwangmatigheid, fanatisme, nihilisme en activiteit versus passiviteit. Driften en bewegingen die voortkomen uit het bronnenmateriaal.

De motivatie om te maken is intrinsiek. Urgentie om te maken is evenzo intrinsiek. Door professionele ervaring, door meer kennis en door ingrijpende levenservaringen zijn emoties verdiept waardoor onbekende, onderliggende lagen aangeboord worden.

De benadering van het werk is verkennend en onderzoekend tot een kern bereikt wordt. Er worden vragen gesteld en de denkbewegingen die daarbij horen worden afgemaakt. Soms in samenspraak met anderen, soms alleen in de studio analyserend en bouwend teneinde bij een beweging, frase of scene uit te komen. Het proces is niet altijd mooi, wel intensief, pijnlijk soms en vaak obsessief maar opnieuw noodzakelijk om bij de kern te komen.

### **Bronnen**

Om te kunnen maken is aanleiding en zin noodzakelijk. Die betekenis wordt gevonden op het spanningsveld van het meso en macro niveau.

Als persoon ben ik een **bron** die vertrekt vanuit een **autobiografisch** geheel. De bevindingen die daar uit komen worden universeel gemaakt en daarna in de **maatschappij** geplaatst. Gedrag van mensen is in bijna alle gevallen het vertrekpunt voor de creaties. Het wordt ondergaan, doorleefd, geanalyseerd en vertaald naar de aanzet van een beweging of een vorm die toegepast wordt in het werk.

Het gaat om emoties van mensen die zich tot elkaar moeten verhouden, maar ook simpele alledaagse handelingen die nauwelijks bewust worden uitgevoerd. Mijn werk krijgt allengs meer een **surrealistisch karakter**. Dat is het resultaat van ruim elf jaar denkwerk en onderzoek in bewegingsconstructies. Het materiaal is opgebouwd uit een reeks reële, denkbeeldige en associatieve beelden, vrij van esthetische en zedelijke normen, opgestapeld, geïnterpreteerd en ingedikt naar een abstracte vorm.

### **Laboratorium**

#### Blauwdruk

Het hele proces ontstaat vanuit een blauwdruk die de basis van alle elementen van de creatie bevat. De structuur, kostuums, toneelbeeld, muziek en doelgerichte bewegingen zijn qua basisidee al aanwezig van waaruit het creatieproces begint. Bij aanvang van het creatieproces worden alle samengevoegde elementen ontleed en verder ontwikkeld om tot een uiteindelijke vorm te komen.

#### Dramaturgie vertrekt vanuit de blauwdruk

De dramaturgie van de stukken vertrekt vanuit lichamelijke, vanuit danstaal, vanuit compositie en vanuit de ruimte, tezamen vormt dat één idioom.

De formules voor de creatie is gevormd in een blauwdruk. Vanaf het begin van de creatie werk ik met restricties om daarnaast alles open te gooien om zo de spontaniteit te behouden. De visie begint vanuit de kern, alle elementen (zoals decor, licht, muziek) moeten noodzakelijk zijn. Met de verschillende elementen en bewegingen wordt gepuzzeld en geschoven om tot een eigenzinnige dramaturgische lijn te komen.

Door de **analytische manier van werken** ontstaat er binnen mijn bewegingsvocabulaire een spanningsvol conflict tussen het rationele en het irrationele; de gecontroleerde, uitgepuurde bewegingen en de intuïtieve expressie. De gecontroleerde bewegingen dienen als een rationeel omlijsten van datgene dat aan de basis van deze beweging; namelijk het oncontroleerbare menselijke verlangen om innerlijke drijfveren, gevoelens en frustraties spontaan te ventileren. De intuïtieve of instinctieve drang tot het stellen van een bepaald gedrag wordt choreografisch gerationaliseerd. Dit rationele of (over) analytische aspect van mijn werk kenmerkt verder de manier waarop ik mijn bewegingsmateriaal koppel en inpas in een strenge choreografische structuur en de daarmee gepaard gaande betekenisvolle plaatsing in de ruimte. Deze choreografische structuur vormt een algemeen rationeel en controlerend kader waarbinnen het oncontroleerbare schuilgaat. Men kan het vergelijken met de manier waarop we in ons dagelijks leven telkens weer trachten onze gevoelens in de hand te houden in de openbare ruimte.

### Lichaamsbeweging

De dansstijl is geëvolueerd tot een idioom dat zich markeert op de **breuklijn** van vormelijkheid en theatraliteit.

Het dansmateriaal is niet gebouwd op specifiek herkenbare academische technieken of vormen. Er wordt wel op geleund en bestaande technieken worden gebruikt als basis voor de dansers. Gaande mijn artistieke evolutie is het bewegingsmateriaal vrijer, expressiever geworden, met bewegingsvormen die voortkomen uit de samenleving. Eenvoudige alledaagse bewegingen worden zorgvuldig gescand op motoriek, ontdaan van zichtbare inhoud en hergemodelleerd tot een abstracte vorm of beweging waarbij herhaling van de beweging de urgentie aangeeft. Op deze manier wordt een eigen beeldtaal gecreëerd die een essentie verbeeldt maar tegelijkertijd kwetsbaar is en daardoor communicatief wordt.

### Emotioneel lichaam met persoonlijke bagage

De dansers worden vanaf de eerste dag getraind in een specifieke manier van werken. En dat begint met het afleren van aangeleerde technieken en methoden van anderen.

De dansers worden ontdaan van hun emotionele bagage en de lichamelijke sporen die deze bagage in de loop der tijden heeft achtergelaten. De dansers gaan terug naar een basis van waaruit ze opnieuw iedere beweging leren opbouwen maar dan vanuit een gecontroleerde emotie.

Dat proces van **inhibition** kenmerkt mijn manier van werken.

De basis van de bewegingstechniek is gebaseerd op het werk van *Frederick Alexander*. De essentie van zijn bewegingstheorie wordt in een eigen vorm dagelijks toegepast in de studio en is de basale ondertoon voor mijn bewegingsstijl. Dat betekent dat iedere beweging, hoe klein ook, een fractie van een seconde voordat deze uitgevoerd, wordt bedacht. Het lijf prepareert zich op iedere volgende stap door middel van het heel even, bewust visualiseren en plastisch fixeren voordat de volgende stap wordt ingezet. Dit genereert een beweging die precies dát communiceert dat door mij gevraagd wordt.

De dansers worden daarna getraind om bewust hun emoties te kunnen controleren en de regie te hebben over het feit of zij deze emoties doorlaten in hun bewegingen. Vanuit hun eigen verbeeldingskracht en geloof in persoonlijke drijfveren lijven zij mijn bewegingstaal in en zetten deze vervolgens op scène. De nadruk ligt niet expliciet op de technische kwaliteiten van de dansers, maar maakt gebruik van de persoonlijkheid en de persoonlijke ervaringen van de danser. Deze methode leunt sterk tegen de "method-acting" methode van *Konstantin Stanislavski*. De dansers worden emotionele lichamen met persoonlijke bagage die worden uitgedaagd; zowel hun analytische vermogen, als hun fysieke en mentale grenzen worden opgezocht en telkens weer verlegd. Ze worden als het ware mensen van vlees en bloed die het publiek zonder tussenkomst van theatrale of dramaturgische trucs ontmoeten. De danser wordt ontdaan van zijn aura en ongrijpbaarheid in de voorstelling; de dansers zijn kwetsbaar, zonder dat ze medelijden opwekken. Dit menselijke maakt het werk confronterend en tegelijkertijd herkenbaar voor het publiek.

Door deze twee vormen te combineren op mijn eigen manier worden de dansers eerst clean gemaakt van alle aangeleerde bagage en emoties in hun bewegingen om daarna bewust hun eigen emoties in bewegingen terug te laten komen.

**De combinatie van de Alexander techniek met de vertrekpunten van de Method Acting heeft mijn zelfstandige basisbewegingsvorm gecreëerd.** Dit proces kost tijd, zowel voor de danser als voor de maker en zal in de komende producties verder worden onderzocht.

### Ritme en geluid

Deze worden ingezet als **metafoor** voor het onzichtbare van de energetische pieken en dalen. Dit vertaalt zich niet enkel in de ritmiek van de bewegingen, maar ook in de manier waarop er met muziek wordt gewerkt. Muziek en sound zijn, net als dramaturgie, een integraal onderdeel van het kernconcept en komen daar rechtstreeks uit voort. Vrijwel altijd wordt er samengewerkt met een componist.

In de toekomst zullen nog meer **intrinsieke vragen** gesteld worden aan het begrip ritme; wat is het precies, wat duidt het in een voorstelling, hoe bouwt het op en hoe kan het verschillende lagen verbinden. Het wordt opnieuw ingezet als metafoor maar dan eerder als ritmische vertaling van één van de bewustzijnsniveaus. Ook de dansers zullen hier meer verantwoordelijkheid krijgen om eigen ritmes en zelf ontwikkelde geluidsontwerpen, live uit te voeren.

### Ruimtelijke benadering

De benadering van de ruimte komt logisch voort uit het **kernconcept**. Als bijvoorbeeld het kernconcept gebaseerd zou zijn op lust en opwellingen gaat zich dat vertalen in een vicieuze cirkel, daarentegen als het gebaseerd is op isolement zal het een box gevoel geven.

In *Co(te)lette* werden bewust kleine onzichtbare eilandjes gecreëerd als afbakening van de verschillende gemoedstoestanden. In *We Solo Men* verplaatsten de dansers zich als één man op één lijn, als dramaturgische onderbouwing van hun eenheid. In *I SOLO MENT* deelde het tape op de vloer de ruimte in als verwijzing naar het dwangmatige en het fotografische aspect.

De ruimtelijke compositie is een logisch verlengde van het kernconcept. Dat geldt ook voor de stappen en bewegingsfrasen die de dansers maken in de ruimte en hoe ze zich tot elkaar verhouden.

### Doorbreken van de vierde wand

De vierde wand is een cruciaal deel van het toneelbeeld. De dansers zijn kwetsbaar op het toneel. Op strategische momenten worden ze gedwongen – in scene – het publiek als uitdager tegemoet te treden. Ze zoeken bevestiging of afkeuring of een antwoord en aan de andere kant biedt de vierde wand bescherming voor intieme processen. Maar het blijft een tweeslachtige verhouding. Het doel van de creaties is om het publiek te bewegen; mensen te beroeren en te laten ervaren. De toeschouwer wordt vanuit zijn stoel gedwongen, op een bepaalde manier te **participeren**; hij is niet langer uitsluitend beschouwer. De kijker wordt aangezet tot denken, geconfronteerd met verlangens en frustraties.

### Synergie

Deze **gelaagde manier van werken** creëert een eigen dynamiek en de synergie tussen de elementen vormt de basis voor mijn artistieke handtekening

## **2.b. Artistieke ambities en relatie activiteiten voor periode 2013-2016**

### **Artistiek parcours** (toekomstgericht)

#### Surrealisme, expressionisme, realisme

Op het breukvlak van het realisme, expressionisme en surrealisme gaat mijn werk zich verder evolueren. In het concept van de toekomst worden de begrippen realisme, expressionisme en surrealisme uit hun danshistorische context gehaald en meer in een kunsthistorische geplaatst. Met het realisme wordt het hier en nu bedoeld. Het artistiek vormgeven van de huidige samenleving en die te presenteren in de context zoals die door mij wordt waargenomen. Bij dat realisme van nu hoort ook het verder uitpuren van een persoonlijke artistieke koers en daarbij geen concessies te doen aan een geldende artistieke moraal. Het expressionisme wordt gevisualiseerd in de intellectuele karikatuur van emoties en ervaringen die zichtbaar wordt met gebruik van dynamische elementen. Er wordt een visuele werkelijkheid gecreëerd waar in- en uitgezoomd wordt op emoties en herinneringen door middel van filmische beelden waardoor de door mij waargenomen waarheid groteske en absurde vormen aanneemt. En dat leidt tot een **nieuwe visuele werkelijkheid** waarin de essentie vanuit een ander perspectief komt; werkelijker dan de werkelijkheid.

#### Toneelbeeld en geluid

Alle ruimtelijke middelen zijn onderzocht, geanalyseerd en toegepast, telkens één voor één. Dat proces was noodzakelijk om tot een doorleefde essentie te komen. In een eigen tempo is de toepassing van decor, enkel objecten en ruimtelijke afkadering ingevoerd en toegepast. Dit geldt ook voor geluid en de toepassing van stem en klank. Dat gerichte, mondesmaat inbrengen van één element per keer, het functionele onderzoek van die elementen, leidt tot een zuivere artistieke analyse waar een nieuw concept uit opgebouwd wordt. Verheving van gebruik van live beelden, projecties en live geluid.

#### Een nieuwe beeldtaal

De benadering zoals zojuist beschreven en de artistieke ervaring van de afgelopen elf jaar moet verzilverd en uitgebouwd gaan worden naar een **nieuw idioom**. De zeggingskracht van mijn bewegingstaal, samen met de dynamiek en het communicatieve vermogen van geluid, ruimte en filmbeelden, moet zich met elkaar gaan verbinden en versterken tot één zelfstandige beeldtaal. Het proces is obsessief en het resultaat moet een gestileerde climax worden. De huidige beeldtaal die na al die jaren is ontstaan vormt een basis en wordt verder ontwikkeld.

#### Lopend onderzoek voor de komende creaties

- Het doorbreken van de beslotenheid van de speelvlak is interessant voor verder onderzoek door middel van live screenings
- *Method Acting*, de theorie van *Konstantin Stanislavski*
- Verdere samenwerking met muzikanten
- Ritmes: stapfrases, soundscapes, onderzoek naar ritmes en klanken die het lijf kan maken
- Film
- Taal
- De parameters van techniek

#### Ontwikkeling in manier van werken

Ik ben aan het begin van een nieuwe artistieke periode. In de afgelopen elf jaar is mijn ontwikkeling geëvolueerd van ambachtelijke choreograaf tot autonoom kunstenaar. Het fileermes voor het ontleden van het gebruik van middelen - ook buiten mijn eigen terrein - heeft geleid tot het daadwerkelijk kunnen toepassen van andere disciplines.

Mijn manier van werken is bijna **puur empirisch**. Mijn kennis en de toepassing daarvan komt voort uit zelf ervaren. Door middel van korte, zeer intensieve, concentratie momenten die gekoppeld worden aan een fysiek geheugen zoek ik naar antwoorden voor zelf opgeworpen vragen. Gedachten en ideeën worden als het ware in elkaar geklikt. Verder heb ik van nature een intrinsieke motivatie, een niet te stoppen voortgaan om tot nieuwe vormen te komen. De ervaring en het proces worden steeds vastgelegd op papier en op film. De manier van werken is analytisch, systematisch en gestructureerd. Ook afstandelijk om emoties te kunnen verwerken naar een geabstraheerde vorm. Al het materiaal voor de creatie wordt laag voor laag gebouwd; emotie, analyse, vervreemding, abstrahering.

#### Activiteiten

In **2013** zal er een groepstuk worden gemaakt genaamd *The Red Piece*. Daarnaast wordt de voorstelling *Q61 Sololijnen* gebracht en wordt de voorstelling *The IN-side-OUT Jamsessie* aangeboden. *The Black Piece* is een groepsstuk dat Ann voor **2014** wilt maken. In dat jaar zullen ook de *Q61 sololijnen* en de *The IN-side-OUT Jamsessie* terugkomen. Tevens geldt voor de periode van 2013-2016 dat het **bestaande repertoire** zal worden doorgespeeld, dit zowel nationaal als internationaal daar het "oudere" werk nog steeds vernieuwend is en op zeer frequente basis wordt afgenomen. In **2015** bestaat WArD/waRD 15 jaar en daarvoor gaat Ann een stuk maken dat opgebouwd is uit een solo die zij als research voor zichzelf zal maken in 2014. De solo zal worden ontleed in op zichzelf staande solo's. Deze zullen samen het lichaam van Ann vormgeven zodat zij een compositie vormen voor een groepsstuk. Ann wil in **2016** een stuk maken over levensbeëindiging en dit in een zo breed mogelijk kader.

#### **2.c. Relatie aangevraagde activiteiten tot de eerder uitgevoerde activiteiten**

Ann heeft de afgelopen jaren haar eigen bewegingstaal ontwikkeld. Deze dient als basis voor de toekomstige producties. Daarnaast is er de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar het gebruik van ruimtelijke middelen. Dit resulteert in het feit dat Ann de komende jaren haar bewegingstaal verder gaat verbinden met geluid, ruimte en filmische beelden om tot een zelfstandige beeldtaal te komen. Alle activiteiten hebben een grote relatie met voorgaande creaties en werkzaamheden.

### **3. Plaats in het veld en de bijdrage aan pluriformiteit**

#### **3.a. Onderscheidende bijdrage en positie ten aanzien van het bestaande**

##### Uniek gezelschap

- Twee landen

Ann en de organisatie WArD/waRD nemen een unieke plaats in binnen het danslandschap. Het werk van Ann verhoudt zich op een speciale manier tot het kunstenveld. Het werken in twee landen sterkt Ann in haar typerende eigen signatuur, die zich niet conformeert aan een trend binnen een land.

Van beide landen komt het goede: puurheid en non-conformisme, productiebehoefte en dwang van Nederland, het goede ondernemerschap van Nederland, choreografieën die lang op het repertoire blijven in België.

- Artistieke medewerkers

De artistieke medewerkers van WArD/waRD zijn een mix vanuit Nederland, dan wel vanuit Vlaanderen werkende professionele kunstenaars (overigens veelal met een internationale identiteit) die hun sporen in het vak hebben verdiend. Met deze kunstenaars, die op **freelance** basis werken, is een continuïteit opgebouwd en ontstaat een gezelschap van semivaste "waarden", waarbinnen echter ook ruimte is voor vernieuwing. De werkwijze van Ann vereist een meerjarig engagement van haar en van de dansers. Dat resulteert in de mogelijkheid om choreografieën langer op het repertoire te houden dan gebruikelijk in Nederland. Dit is zeer belangrijk voor onze internationale werking en tournees. Ook geeft het de mogelijkheid om de dansers als docenten in te zetten en dat zij op deze manier ambassadeurs zijn voor de nationale en internationale verkoop. Er wordt ook gewerkt met, en geïnvesteerd in, jonge mensen door middel van stages waarin zij mee mogen repeteren met de meer ervaren dansers, hetgeen een dynamische organisatie geeft. WArD/waRD werkt niet met een vast danserensemble, maar de relaties met de dansers zijn zeer **hecht** en er is een **continuïteit** in samenwerkingen. Kunstenaars als muzikant/componist Arne Van Dongen, lichtontwerper Bernie van Velzen en scenograaf Niek Kortekaas zijn structureel onderdeel van de artistieke crew.

- Artistiek

Vertrekpunt van Ann's creaties zijn menselijke gedragspatronen (zowel op fysiek als op cognitief vlak); gemoedstoestanden en indrukken vanuit haar verschillende leefomgevingen. Kenmerkend voor haar bewegingsstijl is de dualiteit abstractie versus emotie.

In al haar werk staan menselijke gedragingen centraal en hier wordt op een unieke manier vorm aan gegeven. Het publiek wordt geïrriteerd, beleeft het fysiek en wordt ook geëntertand.

In haar wil te communiceren met haar toeschouwers zoekt ze met haar werk vaak de confrontatie en de open discussie. De zeggingskracht die overigens veelal geen stelling inneemt, maar die het publiek tot nadenken zet. Het doel in de komende jaren is om te consolideren wat er aan artistieke kwaliteit en ontwikkeling is en op een constante en consequente manier te werken aan structurering en door groei.

- Cross-over

Ann beweegt zich niet alleen in het dansmilieu maar zeker ook daarbuiten zoals het laatste project *ListEn & See* waar met Toneelgroep Oostpool werd samengewerkt. Daarmee werkt zij aan de naamsbekendheid van WArD/waRD en geeft het haar de ruimte om verder te werken aan haar eigen ontwikkeling.

Ook zal Ann zich de komende jaren richten op het produceren van haar eigen dansfilms. Door ons ook meer te richten op deze discipline, koersen wij op vergroting en verbreding van ons publiek.

### 3.c. Samenwerkingsverbanden met andere instellingen (binnen of buiten de podiumkunsten)

De zelfstandige werking die WArD/waRD inmiddels heeft en de wijze van samenwerking met **Korzo producties** wordt gehandhaafd. Er is een sterke band, vanuit het verleden, opgebouwd met Korzo, die wij koesteren. Ook voor de komende periode gaan wij met elkaar samen te werken. De samenwerking met Korzo producties behelst veelal de producerende kant. Wij zullen weer een aantal diensten bij hen afnemen, waaronder het gebruik van hun studio's in de repetitiefase, de inschakeling van een productie leider en tourmanager via Korzo en gebruik van de opslag en kantoorruimte die Korzo reeds voor ons beschikbaar heeft gesteld.

Daarnaast hebben er ondertussen gesprekken plaatsgevonden met het **Chassé Theater Breda**. Vanuit een wederzijdse belangstelling en artistiek verwantschap hebben we samen de intentie uitgesproken de banden met elkaar te verstevigen. We staan open om elkaars werking te versterken en daar inspanning voor te leveren.

Het model dat we daarbij voor ogen hebben is een 'groeimodel'. Wat we nu met elkaar hebben afgesproken is dat WArD/waRD in Breda voor de komende jaren zal kunnen resideren betreffende repetitie, montage, gebruik kantoorfaciliteiten, beschikbaarheid technische uren, try-outs en/of première. In de stad Breda is daar ook Podium Bloos bij betrokken, een podium dat studioruimte en een theaterzaal heeft en een thuis biedt aan diverse plaatselijke kunstenaars. Voor het Chassé Theater, met haar sterke profilering en internationale programmering, veelal met een focus op dans, is WArD/waRD een sterke sparringpartner. Voor Podium Bloos biedt WArD/waRD een professionele input en daarmee aantrekkingskracht op de in de stad gevestigde kunstenaars. Naast presentatie van werk zal WArD/waRD ook mede vorm geven aan activiteiten in de stad die verder de focus op dans gaan leggen en die van meerwaarde zijn voor het kunstklimaat in de stad. Denk aan workshops, lezingen, input in het internationale curriculum, openbare repetities e.a.

Ook het geografische aspect speelt een rol. Breda ligt in het midden op de as Antwerpen/Den Haag en kan een spilfunctie spelen aan de beide zijden van de landsgrenzen en het grensoverschrijdend denken en werken.

Verder dient hier te worden opgemerkt dat er in het geval van de nieuwe productie *The Red Piece* ook wordt samengewerkt met de **Stadsschouwburg Amsterdam**, alwaar deze voorstelling in première zal gaan in Nederland.

In België blijft onze samenwerkingspartner **ccBerchem** waar wij gratis kantoor - en studioruimte tot onze beschikking hebben, en als huisgezelschap functioneren. ccBerchem is onze Belgische thuishaven en de samenwerking is vanuit beide partijen verlengd, zie tevens de geloofsbrief in bijlage. Een deel van de repetities en de montage van nieuwe producties in België vindt altijd in ccBerchem plaats en zij stellen ook technieken, hun studio en hun zaal ter beschikking, waarna onze Belgische première daar plaats vindt.

Voor *The Red Piece* is er een residentie toegezegd door de organisatie **AMAT** in Italië. In de bijlage treft u een geloofsbrief met een omschrijving van deze organisatie en haar doel. De residentie houdt in dat in de repetitieperiode ook in Italië gerepeteerd zal worden en dat de daarmee gepaard gaande reis- en verblijfskosten worden vergoed. Daarnaast is er de afspraak dat deze residentie een verdere uitwerking krijgt in de vorm van een Italiaanse première in het festival Civitanova Danza. Ook wordt de productie



afgenomen door Festival Interplay in Turijn en zal er nog met een Italiaans netwerk van contacten bekeken worden of er een kleine tournee kan worden georganiseerd. Tijdens de residentie/tournee zal worden samengewerkt op het gebied van masterclasses en workshops.

## 4. Ondernemerschap

### 4.1. Publiek en marketing

#### 4.1.a. *huidige omvang en samenstelling van het publiek en het benaderen hiervan*

De voorstellingen van WArD/waRD richten zich zowel naar de ervaren danstoeschouwer als naar de leek. Het doelpubliek is gemengd: jongvolwassenen en volwassenen. Enerzijds vinden ervaren dansliefhebbers van hedendaagse dans onze voorstellingen confronterende en directe dans. Dans vanuit energieke bewegingen, die gestuurd worden door emotionele motieven en een zoektocht naar een pure benadering van herkenbare gedragspatronen, toestanden en situaties. Wat hen kan boeien, is de gedetailleerde analyserende benadering van het kernconcept, dansbewegingen, choreografische vormen. De ervaren kijker zal de meerdere lagen en onderliggende structuur van de choreografie herkennen.

Maar ook een breder publiek voelt zich anderzijds aangesproken door de kracht van dans, heeft een gevoel van herkenning in bepaalde scènes en concepten, kan meegaan in bepaalde emoties, kan genieten van de voorstelling zonder dat er perse nood is aan een intellectualistische benadering. Bovenstaande omschreven doelgroepen hebben in essentie echter wel een overeenkomst, hun **open houding** ten opzichte van de extremiteit van de voorstellingen en het feit dat zij zich niet laten afschrikken door de sterke zeggingskracht die de producties vaak hebben.

Daarnaast trekken de producties ook muzikliefhebbers aan, want de (live)muziek neemt een eigen plaats in. Zij zien in deze voorstellingen respect voor, inspiratie vanuit, muziek.

Omdat de voorstellingen van WArD/waRD altijd een sterke thematiek in zich hebben zijn er per voorstelling naast het algemeen publiek ook altijd specifieke doelgroepen te benoemen die voor het concept een directere link hebben met de voorstelling. Ondanks deze specifieke doelgroepen die per project opnieuw worden bekeken, beperken we ons nooit tot louter "hokjes denken". Door de mix van **prikkelende elementen** in Ann's voorstellingen zijn we inmiddels namelijk vaak genoeg verrast over de interesses en enthousiaste reacties van bezoekers uit onverwachte hoek, en willen we dus nooit iemand uitsluiten als potentieel geïnteresseerde bezoeker.

**Haar dansfilms** kunnen weer een heel andere doelgroep aanspreken. De artistieke benadering van een dansfilm is een volstrekt andere. Met de thematiek van een voorstelling als uitgangspunt en film als artistiek middel om dans in te vertalen, kan een ander en daarmee nieuw publiek bereikt worden. De marketing en publiciteit kent een vernieuwende aanpak, in materiaalkeuze en in de benadering van diverse mediakanalen; deze komt dan ook in nauwe samenspraak met de coproducenten tot stand. Het doel van de films is nieuwe mogelijkheden voor Ann als kunstenaar creëren, daarnaast is het ook een manier om een nieuwe markt te openen. Door onder meer uit te komen in bekende of zelfs prestigieuze filmfestivals krijgen we zo ook de kans om het werk van Ann op een nieuwe manier te promoten. Dit levert dan ook mogelijkheden op om in deze steden de voorstelling live uit te kunnen voeren. Voorbeeld hiervan was de mogelijkheid om in The Royal Opera House in London de voorstelling *Co(te)lette* te tonen naar aanleiding van *The Co(te)lette Film* die daar op een festival was geprogrammeerd. Verder zal Ann in haar nieuwe creatie, *The Red Piece*, samen werken met de band Dez Mona. Zij hebben een ander publiek, zowel in Nederland, Vlaanderen als ook Internationaal, dan WArD/waRD en op deze manier kan er een **kruisbestuiving** plaatsvinden om nieuw publiek kennis te laten maken met WArD/waRD.

#### 4.1.b. *Inzet marketinginstrumenten*

##### Product primair marketinginstrument

Blijvende ontwikkeling van artistieke producten voor verschillende marktsegmenten (circuits). Ontwikkeling klank en beeld en vermenging binnen/buiten voor dynamiseren (publieksontwikkeling zie promotie) zoals locatie voorstellingen en de IN-side-OUT Jamsessie waarbij er een kijk wordt gegeven op het maakproces van onze voorstellingen (zie ook pg 16-17). Verdere ontwikkeling van dansfilms draagt bij aan de versteviging van de zichtbaarheid en biedt kansen op een breder publiek (zie plaats).

##### Plaats (verkrijgbaarheid)

Tournees door Nederland worden verstevigd. Bestaande speelplekken worden behouden en er is focus op nieuwe mogelijke locaties. Daarnaast zullen de internationale tournees worden geïntensiveerd (branding en verdienkansen). Ook is er focus op internationale samenwerking hetgeen meer speelmogelijkheden creëert. Dit zorgt ervoor dat de verkrijgbaarheid en het verdienmodel worden vergroot. Verder zullen films er toe bijdragen dat de zichtbaarheid toeneemt, ook internationaal. Er is

meer focus op locatievoorstellingen zoals musea en festivals waarbij de voorstelling Q61 Sololijnen zal worden ingezet (zie ook pg 16-17).

#### Prijs

Democratische uitkoopsommen voor Nederland om thuismarkt voldoende te kunnen penetreren. Voor onze internationale werking hanteren meer commerciële tarieven(verdienmodel).

#### Promotie

- corporate niveau: portfolio WArD/waRD ten behoeve van (internationale)verkoop
- publiek: **doelgroepenbeleid** per voorstelling (bijvoorbeeld fans van Dez Mona, dansscholen, universiteiten) in combinatie met **prijs/service aanbiedingen, versterking zichtbaarheid** door verbeterde inzet website (ook van coproductiepartners) en **social media**, you tube, vimeo, twitter, filmvertoningen internationaal, gestandaardiseerd promotieplan per productie, **combitickets** voor onze voorstellingen en de reeds bestaande *The Co(te)lette Film*, links met **parallel culturen** benutten, **nieuwsbrieven**, aanbieden **inleidingen en nagesprekken, DVD registraties** met verspreiding op strategische plaatsen inclusief opvolging, gebruik maken van **blog's** om publiek al bij het maakproces te kunnen betrekken

#### Personeel

De dansers worden opgeleid om te kunnen doceren in de zo kenmerkende stijl van Ann. Zij worden ingezet bij het geven van workshops en minors (nationaal als internationaal). Zodoende wordt de actieradius van diensten vergroot (verdienmodel) en zijn zij een ambassadeurschap voor de tourneeoverkoop (verdienmodel).

#### **4.1.c. Behoud speellocaties**

Voor ons is het heel belangrijk een relatie aan te gaan met zowel de speellocaties als met het publiek. De theaters alsook het publiek moet meer worden aangeboden dan alleen een vertoning van je werk. Zo wordt er in maart 2012 een driedaags festival rondom WArD/waRD georganiseerd in Groningen waarbij in samenspraak met het theater een randprogramma wordt georganiseerd.

#### Speellocaties

We willen in de toekomst telkens opnieuw, per project, bekijken hoe we de theaters / speellocaties kunnen ondersteunen om samen het beoogde publiek te bereiken.

We gaan de samenwerking met de theaters intensiveren. Er wordt door ons een promotieplan aangeleverd waarbij er met ieder theater wordt gekeken welke activiteiten voor hen toepasbaar zijn. Zo hebben we bijvoorbeeld bij onze laatste voorstelling *ListEn & See* een combinatie gemaakt van een screening van *The Co(te)lette Film* en de voorstelling hetgeen voor een speciaal tarief werd aangeboden.

Puntsgewijs zijn de sales en marketingdoelen voor de komende jaren (2013-2014):

- Sterke relaties met theaters en culturele centra continueren en verder uitbouwen door interdisciplinaire samenwerking en hernemingen van eerdere producties
- Aanknopen van nieuwe relaties met musea en kunstencentra
- Meer publiek werven
- De internationale dimensie uitbouwen.

#### Publiek:

Onze kunsteducatieve werking is ook een onderdeel om nieuw publiek aan te trekken en ook de speellocaties iets extra's aan te bieden.

WArD/waRD opteert ervoor om onderstaande instrumenten het gehele jaar te gebruiken, zowel bij voorstellingen als bij andere activiteiten:

- inleidingen
- activiteiten met gastsprekers bijvoorbeeld filosofen, psychologen
- workshops
- relaties verder uitbouwen dansopleidingen
- combinatie maken van filmvertoning en voorstelling
- combinatie maken met Dez Mona en WArD/waRD, voorstelling en concert

## **4.2. Financiering en bedrijfsvoering**

#### Financieringsmix

De financieringsmix die wordt nagestreefd heeft als basisdoelstelling dat we ons niet te afhankelijk maken van een van de financieringsvormen die wij opnemen aan de inkomstzijde. Er is een goede balans in de mix van verschillende inkomsttypen. Zoals de begroting laat zien hebben we een hoog



percentage eigen inkomsten van 34 % en dat geldt tevens voor het percentage andere inkomsten van 58,4 %. De eigen inkomsten zijn percentueel hoog, mede vanwege de diverse activiteiten die, naast de vertoning van voorstellingen, gerealiseerd worden (zoals workshops, coachingprojecten, jurering, educatieve activiteiten e.d.) en de andere inkomsten kunnen wij inzetten vanwege onze verbinding met Vlaanderen en de daar aan te vragen overheidsmiddelen. In ons geval is het inzetten van een vaste directe relatie met een 'lagere overheid' (Gemeente en/of Provincie) in Nederland vervangen door het aangaan van een subsidierelatie met twee landen.

Het verleden toont aan dat wij in staat zijn om de financieringsmix op deze wijze vorm te geven, en wij durven hier wel te stellen dat deze prestaties uit het verleden wel degelijk een garantie voor de toekomst bieden.

#### De activiteiten die u onderneemt om de eigen en andere inkomsten te vergroten, en de (verwachte) resultaten daarvan

Onze eigen inkomsten kunnen we nog vergroten door intensiever in te gaan op de vraag naar workshops, educatieve activiteiten en gastchoreografieopdrachten (zowel in Nederland als Internationaal). Inmiddels heeft Ann Van den Broek ook een aantal van haar vaste dansers opgeleid in het doceren van haar stijl en bewegingsmethodiek en kan er dus frequenter worden ingegaan op de vraag die veelal tot ons komt voor dergelijke activiteiten, omdat we daarvoor ook de menskracht hebben.

Daarnaast is de versteviging en uitbreiding van onze speelplekken, nationaal en internationaal, plus de productie van dansfilms, een kans tot vergroting van de inkomsten. De 'Co(te)lette Film' is een goed voorbeeld op dat vlak.

Met de ingekomen gelden voor het produceren van deze film hebben wij een deel van onze overheadkosten van dit project gefinancierd. hetgeen dan weer ten goede kwam van de begroting als totaal.

#### Visie op het werven van private middelen (publieksinkomsten, sponsorinkomsten etc.)

Wij zullen vooral ten aanzien van de private fondsen een extra inspanning doen om deze beter te benutten, aan te wenden, dan dat we voorheen deden. We zullen insteken op de sociaalartistieke werking zoals daar een opening ligt bij het project over 'levensbeëindiging'. Ook mogelijkheden voor sponsoring behoren tot verwerven van gelden, maar dat zijn dan veelal sponsoractiviteiten waarbij in natura, dan wel met kortingen, materialen e.d. geleverd wordt.

Voor de plannen met betrekking tot het produceren van dansfilms zullen wij ons wenden tot de filmfondsen in Nederland en België.

#### Strategie bij tegenvallende inkomsten

Mochten er tegenvallende inkomsten zijn, dan wordt daar meteen op gereageerd door de werkbegroting aan te passen. Sowieso wordt er in de werkbegroting, zeker naar productieleiding toe, altijd een reserve gehanteerd en worden niet meteen de volledige budgetten vrijgegeven voor uitgave. Daarin wordt gekozen voor een veilige manier van budgetbeheersing die altijd ruimte laat om tegenvallende inkomsten op te vangen.

Daarnaast zijn de activiteiten die we hierboven vernoemen ter vergroting van onze eigen inkomsten natuurlijk van belang bij tegenvallende inkomsten op het vlak van subsidies e.d.

#### Activiteiten die u onderneemt om efficiency c.q. kostenbesparing te bevorderen

Wij gaan in elk opzicht zorgvuldig om met beschikbare gelden. We hebben een gecompliceerde logistieke werking vanwege het werken in twee landen, maar daar wordt zeer efficiënt mee omgegaan. In de praktijk wil dat zeggen dat we zoveel mogelijk gezamenlijk op verplaatsing gaan, weinig gebruik maken van portiekosten, briefpapier e.d., omdat we het medium internet en email ten volle benutten. Ook administratief minimaliseren we de kosten, omdat wij zelf online boekhouden. Telefoonkosten proberen we te beperken door het gebruik van Skype en vaste lijnen. Bij nodige overnachtingen wordt altijd goed bekeken of we dit zo goedkoop mogelijk kunnen doen. Ook door het kosteloos gebruik van onze kantoorruimte en vaste telefonie, repetitieruimte en het beschikbare appartement in ccBerchem besparen we veel in dergelijke kosten als telefoon, hotel en studiohuur.

#### Cultural governance

Het bestuur van WArD/waRD heeft een sterk adviserende en controlerende rol. Er wordt meerjaarlijks overleg gepleegd in volledige, dan wel gedeeltelijke samenstelling. Er wordt zeker gewerkt aan het doorvoeren van alle aspecten die de code cultural governance behelst, maar dat is in ons geval, als zeer kleine organisatie, wel iets dat wij nog stap voor stap verder moeten doorvoeren en perfectioneren.

## 5. Spreiding

Ward/waRD heeft een werking die een **brede spreiding** kent ten aanzien van Nederland, Vlaanderen en internationaal.

We staan op strategische plekken (geografisch gespreid en bij voorkeur in de grote steden) en zullen ons aanbod verder verankeren en de voorstellingen in continuïteit brengen. De vaste relaties worden gekoesterd en behouden. Ook een speelplek in een kleinere plaats sluiten we niet uit als het desbetreffende theater bij onze werking past en er goede afspraken kunnen worden gemaakt.

Buiten de verdere inbedding van ons werk in Nederland en Vlaanderen is ook de internationalisering een belangrijk gegeven in onze spreiding. Tot op heden is deze al meer gestructureerd dan een aantal jaren geleden maar er dienen stappen te worden genomen om het maximale eruit te kunnen halen.

Momenteel werkt Ward/waRD met een kleine kantoorbezetting die zowel de dagelijkse organisatie op zich neemt als ook de nationale en internationale verkoop. De internationale vraag stijgt en er is noodzaak om de internationale contacten te bezoeken en te benaderen. Met de huidige bezetting kan hier niet genoeg aandacht aan worden besteed. Door de komende jaren budget vrij te maken om samen te werken met een **internationale agent** wordt er tijd vrij gemaakt om vanuit Ward/waRD zelf de relaties binnen de **Benelux te intensiveren**. Zo komt er meer structuur.

Natuurlijk zullen wij onze persoonlijke contacten in het internationale danslandschap zelf blijven bedienen. Deze bieden vaak groeimogelijkheden om meer voorstellingen te krijgen in een land. Een voorbeeld hiervan is Roberto Casarotto, artistiek directeur van Operaestate Festival Veneto, Italië. Hij heeft er mede voor gezorgd dat Ward/waRD in mei een tour had door Italië met de voorstelling *We Solo Men*. Daaruit voortvloeiend is een coproductie voor *The Red Piece* ontstaan met verschillende Italiaanse festivals/steden. In de toekomst wil Ward/waRD zich ook meer richten op **cross-over festivals**. Ook kan dan de combinatie worden gemaakt met bijvoorbeeld het tonen van *The Co(te)lette Film* gevolgd door een live performance. Tevens valt te denken aan de Museumnacht die in verschillende steden wordt georganiseerd.

## 6. Innovatie

Ann heeft in een periode van elf jaar een eigen bewegingstaal ontwikkeld. Deze taal is uniek en specifiek en hangt samen met een methodiek die door haar is ontwikkeld. Ann is begonnen met het ontwikkelen van een opvoedkundig model toen zij haar eindwerk ("*combinatiemodel voor een optimale volledige artistieke potentie*") moest maken voor de pedagogie opleiding aan het conservatorium in Antwerpen.

De methodiek is door Ann al vele malen in workshops toegepast en ook op opleidingen wordt Ann regelmatig gevraagd om lessen of minors te geven. Ook in werk van de jongste generatie choreografen is haar invloed zichtbaar.

De methodiek is bedoeld om een danser beter te maken ongeacht de stijl. Dansers (ervaren of onervaren) moet van nul terug beginnen en alle aangeleerde bewegingen en stijlen laten vallen.

Om deze methodiek breed inzetbaar te maken is het idee ontstaan om de methodiek en de bewegingstaal van Ann vast te leggen in een boek/DVD. Op deze manier kan deze bewegingstaal ook worden gebruikt in educatief opzicht en een meerwaarde geven aan het bestaande landschap. Het kan als artistieke tool worden gebruikt door andere makers alsook een pedagogische ondersteuning zijn bij het werken naar een artistiek concept. Het is een methodiek die verdieping en verbreding geeft aan het kunstlandschap.

Het vastleggen van deze bewegingstaal zal op een professionele manier moeten gebeuren. De methodiek zal moeten worden opgesplitst in verschillende niveaus zodat deze voor vele doelgroepen toepasbaar is (senioren, professionals, amateurs, jongeren etc.).

Bij handhaving van de subsidie, zoals nu begroot en bij positief advies van zowel Vlaanderen als FPK, zullen wij bij niet toekenning van de innovatietoelage, onze artistieke activiteiten en begroting kunnen handhaven. De innovatietoelage is bedoeld voor extra activiteiten die ontplooid kunnen worden. Als deze niet wordt toegekend kan de methodiek niet worden vastgelegd en is deze niet op een brede pedagogische manier inzetbaar.

## B.1. Beschrijving van de activiteiten podiumcircuit midden 2013

### Activiteiten:

- Groepsstuk *The Red Piece*
- Reprises
- Internationaal

### The Red Piece (door Ann Van den Broek)

#### Artistiek

##### Titel

The Red Piece verwijst uiteraard naar de kleur rood en alle aanverwante symboliek. Rood is een veelzijdige kleur, met uiteenlopende verwijzingen en betekenissen, en dat in alle talen. Rood is van alle kleuren die met de krachtigste symboliek, positief zowel als negatief.

De meest voor de hand liggende link is die met liefde en met passie. Als kleur van het vuur is rood doorgaans ook een warme kleur.

Rood is een dynamische kleur, zet aan tot actie – en soms tot agressie.

Rood is leven: het is de kleur van bloed, van het kloppende hart. Begin van alle leven (menstruatie, stromend bloed in de aders), maar ook het einde (wonde, doodbloeden).

Rood is tegelijk leven en dood, begin en einde, alfa en omega.

Rood is de kleur van de verleiding: rode lippenstift is het equivalent van begeerte.

Rood is overigens ook de kleur van de fout, van schuld. Schrijffouten worden met de rode pen afgestraft, wie geldschulden maakt, gaat in het rood. 'Red tape' staat voor bureaucratische rompslomp en ballast, voor reglementis die het verdient weggesneden ('cutting the red tape') te worden.

Passie, levensstroom, energie, gevaar, duivels: rood is een extreme kleur.

##### Kernconcept en thematische invalshoeken

Het kernconcept van deze voorstelling is passie.

Zoals in mijn andere choreografieën, werk ik ook voor *The Red Piece* rond emoties. Nu is het uitgangspunt het inzicht dat passie "het centrale kenmerk van emoties" is (De wetten der emoties, van Nico H. Frijda, p. 38): elke emotie heeft een kern van passie in zich. Elke emotie bestaat uit meerdere gradaties, van verinnerlijkte beroering tot extreem gepassioneerde uiting. In een alledaagse, rustige context manifesteren emoties zich als een zachte beroering, als een wolk of een fijne rookkolom die uit een vulkaan opkringt als smeulend vuur. Dergelijke emoties zijn nauwelijks zichtbaar, ze zijn eerder aanwezig als een constante factor in een mensenleven, als een zachte gedrevenheid. Aan het andere uiteinde van het spectrum kunnen emoties ook uitbarsten in extreme vorm, exploderen in alle hevigheid, als "affect bursts" (Frijda, p. 59). De symboliek van het vuur en de vlam van passie herkennen we het gemakkelijkst in bezieling en begeestering, maar ook in uitbarstingen van woede, in opwellingen van obsessies, in schrijnende huilbuien, in panische blokkering.

Mijn motivatie om passie centraal te stellen in *The Red Piece*, vloeit voort uit de behoefte om nu op dit facet van emoties te werken. Al mijn vorige werken cirkelen rond een bepaalde emotionele toestand (lust, wanhoop, eenzaamheid, verdriet, pijn, euforie). Bovendien zijn de meest recente choreografieën eerder naar binnen gericht, met een belangrijk aandeel introspectie. Na deze fase in mijn eigen werk, ervaar ik opnieuw de noodzaak om de emoties open te breken vanuit hun centrale kenmerk: passie. Bovendien constateer ik dat de maatschappij, via sociale media enerzijds en extremisme anderzijds, ook vaak geconfronteerd wordt met explosieve, passionele expressievormen. In *The Red Piece* zal ik onderzoeken hoe, waarom en tot waar emoties evolueren en uitbarsten tot gepassioneerde uitingen. De thema's die ik zal onderzoeken zijn uiteenlopend en betreffen zowel erg persoonlijke invalshoeken als eerder maatschappelijke evoluties.

Eerst en vooral doet passie denken aan **energie**, aan veerkracht en gedrevenheid, aan focus en concentratie, aan de mogelijkheid om zichzelf te overstijgen en te overtreffen. Dergelijke passie drijft en draagt mensen, creëert dynamiek, doet records sneuvelen, verlegt grenzen en bergen, doorbreekt conventies en maakt innovatie mogelijk. Dit soort passie kan echter ook leiden tot een onbedwingbare gulzigheid, tot zelfoverschatting, tot een mateloos geloof in iets wat er niet is. Sommige vormen en gradaties in passie maken kwetsbaar, doen wankelen. Om hieraan het hoofd te bieden, ontwikkelt men bepaalde angsten of probeert men krampachtig controle te krijgen over de passionele emoties. Dit kan verder leiden tot obsessief gedrag, tot verslaving, tot dwangmatig gedrag. Eenmaal dit proces ingezet, kunnen deze emoties en gedragingen een inleiding vormen op gekte, en soms een opmaat naar (zelf)**destructie**.

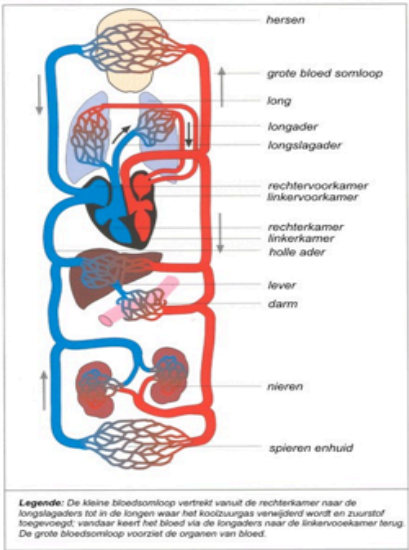
Passie wordt onlosmakelijk met liefde verbonden en spreekt tot ieders verbeelding: een passionele liefdesrelatie, een zinderende verhouding, een geheime minnaar, een jaloerse rivaal, zwoele rendez-vous, (bloed)wraak... Passionele liefde wordt "**hartstocht**" genoemd. Maar de weg naar het hart van de

geliefde kan tot destructie leiden. Bij een *crime passionnel* ontstaat er vaak fascinatie of sympathie voor de dader, omdat passie aan de oorsprong ligt van de daad.

In gezinsverband spreekt men niet echt van passie voor elkaar, hoewel de gevoelens tussen **familieleden** vaak passionele vormen aannemen. Zo is er de onvoorwaardelijke liefde voor je kind dat je blindelings vertrouwt en volgt. Of de diepe band tussen broers en zussen, ook al staan de karakteriële verschillen een vriendschappelijke omgang in de weg. Deze innige banden kunnen ook uitmonden in heftige ruzies: niemand die efficiënter het bloed onder je nagels haalt dan iemand uit je eigen familie... Elke **maatschappij** telt ook haar gepassioneerde leden: idealisten, activisten, vrijheidsstrijders maar ook sekteleiders, seriemoordenaars en terroristen. Gedreven door een zorgvuldige beheersing van hun energie en talenten, proberen zij hun doel te realiseren, ten goede of ten kwade van de medemens. Ten slotte refereert "passie" ook aan het **lijdensverhaal**, aan het relaas van de dood van Christus. De kunstgeschiedenis kent enkele opmerkelijke werken die het fysieke, spirituele en mentale lijden van Christus vormgeven.

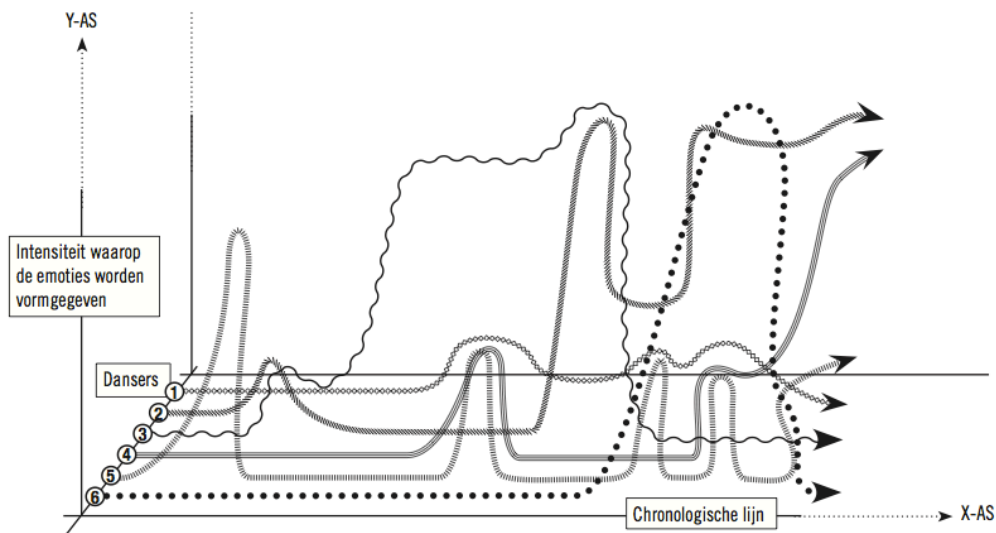
#### Choreografische en dramaturgische lijn

Ik verbind de structuur van deze voorstelling met de bloedsomloop. De choreografische lijn kan immers, bij wijze van metafoor, worden gezien als een **vasculaire structuur**. De bloedsomloop heeft een aantal kenmerken die de kernlijnen van "The Red Piece" echoën.

 <p><b>Legende:</b> De kleine bloedsomloop vertrekt vanuit de rechterkamer naar de longslagaders tot in de longen waar het koolzuurgas verwijderd wordt en zuurstof toegevoegd; vandaar keert het bloed via de longaders naar de linkervoorkamer terug. De grote bloedsomloop voorziet de organen van bloed.</p>	Bloed, pulsie en leven zijn de hoofdbestanddelen van de bloedsomloop.	→	"The Red Piece" wordt gedragen door thema's als de kleur rood, bloed, levensstroom, passie.
	Binnen het vasculair systeem gaat de beweging lineair in één richting vooruit, en toch is de beweging eindeloos: er is geen begin en geen einde.	→	De basislijn van de choreografie wordt een constante basislijn, gevormd door een ritmische energie en gevoed door een langlopende en sluimerende passie.
	Het hart is de centrale passage, de thuisbasis.	→	De dansers keren regelmatig terug naar de basis, naar het centrum, en hernemen de basislijn en het basisritme.
	Het hart en bloedvatensysteem vormt een gesloten circuit.	→	De dansers vormen in deze choreografie duidelijk een groep en bewegen in een afgebakende ruimte, fysiek, auditief en mentaal.
	Bloed kruipt waar het niet gaan kan; soms wordt de stroom onderbroken door een verwonding, een trauma, een afknelling.	→	De basislijn van de choreografie wordt meermaals opgeschrikt en doorkruist door opwellingen, door uitbarstingen, die ontstaan uit een intensifiëring van de latente emoties.
	Bloed is een vehikel, en beleeft een kantelmoment wanneer het zuurstof afgeeft en afvalstoffen oplaadt.	→	De beleefde emoties evolueren naar een climaxmoment en kantelen daarna naar een ontlading, een ontmanteling, een verzwakking.

De concrete choreografische en ruimtelijke compositie volgt een **lineaire diagramstructuur**:

- Op de X-as, wordt de basislijn uitgezet, in een chronologisch lineaire vorm. De groep dansers deelt deze gemeenschappelijke basis, waar de vulkaan smeult.
- De Y-as omvat de intensiteit waarop de emoties worden vormgegeven.
- De functies verbeelden de verschillende dansers en hoe ze interageren. De pieken in de grafiek tonen de passionele uitbarstingen en opwellingen die ze beleven, in de extreme vormen van bepaalde emoties (zoals woede, lust, liefde, verdriet). Binnen de verschillende emoties, en soms tussen de dansers onderling kunnen ook transformaties, transitieën en transmissies plaatsvinden: emoties worden omgezet in andere gevoelens of doorgegeven aan een andere danser.



De basiscompositie bestaat zo uit een groepslijn die wordt doorkruist door meerdere individuele opwellingen, solo's of andere composities. Hierbij wordt ruimtelijk compositorisch ingezoomd op de evolutie van een bepaalde emotie: de smeulende passie die opwelt en uitbarst. Het publiek kan zich concentreren op een uitvergroting van de emotie in kwestie. Ik onderzoek nog mogelijk gebruik van camera's en projectie van beelden, die deze zoomfunctie letterlijk invullen. Inzoomen op een opwelling en, na de climax, weer uitzoomen en de focus verbreden tot de groep. De techniek van het in- en uitzoomen illustreert ook de tunnelvisie waarin de dansers terecht komen bij de beleving van een extreme emotie.

De volledige structuur doet enigszins denken aan een meervoudig en onregelmatig cardiogram, waarin we de metaforische vasculaire structuur in terugvinden.

#### Bewegingsonderzoek en stemmateriaal

Het bewegingsonderzoek vertrekt vanuit een sterke dynamiek en actiegerichtheid. Ik ontleed de passie vooraleerst vanuit een positieve invalshoek: passie motiveert, passie activeert, stuwt en stuurt naar buiten, in een open sfeer. Zo ontstaat er een gemeenschappelijke levendigheid, een stimulerende en aanstekelijke **groepsdynamiek**. Vanuit deze basis groeien persoonlijke opwellingen en uitbarstingen, zowel in positiviteit als negativiteit, maar altijd tot een extreme climax. De basislijn bestaat uit een **basisvoetritme**. Dit basisritme is constant aanwezig, zoals de hartslag en zoals de smeulende en latente aanwezigheid van passie in elke emotie. Het is een monotoon ritme, dat ofwel door de hele groep wordt uitgevoerd, ofwel door enkele dansers en daarna overgenomen door andere dansers. Uit de voetbewegingen groeien ook allerlei varianten: hetzelfde ritme wordt bijvoorbeeld overgenomen door een ander lichaamsdeel (bv. van voet naar ademhaling, naar arm) of door de stem. De basislijn vertrekt vanuit de voeten omdat deze vanuit de grond en vanuit de essentie te vertrekken. Een voetbeweging is vaak het begin van actie, een start om zich voort te bewegen. Voetritme refereert ook meestal naar dynamiek, zoals de basdrum het basisritme aan geeft. Ik zal ook elementen uit het voetwerk in de flamenco onderzoeken, onder begeleiding van een flamenco-coach die de dansers de basisritmes aanleert.

Daarnaast zijn er de **individuele opwellingen**, de **uitbarstingen** die vanuit de basislijn vertrekken en die opbouwen naar een tegengesteld ritme en/of emotionele toestand. Het bewegingsonderzoek daarvoor vertrekt vanuit het kernconcept en de thematische invalshoeken:

- Liefde
  - o verleiding & hartstocht
  - o crime passionnel
  - o lijdensverhaal
- Energie & explosieve dynamiek
  - o kracht, adrenaline
  - o macht & charisma
- Woede & agressie
  - o tegen zichzelf: zelfdestructie, waanzin
  - o tegen anderen: wraak
- Kwetsbaarheid
  - o obsessie & verslaving: repetitiviteit & afhankelijkheid
  - o angst
- Controle (Red Tape)
  - o obsessie van structureren, ordenen (opnieuw: controle, macht)
  - o limieten en verbod / gebod

Anders dan in eerder werk, zal ik voor deze opwellingen en uitbarstingen bewegingsmateriaal ontwerpen met **lichaamscontact**, in duetten of andere composities tussen meerdere dansers. Totnogtoe sprak het echte lichaamscontact in mijn creaties niet tot mijn verbeelding. Ik zorgde ervoor dat er altijd minimaal 10 cm tussen de lichamen bewaard bleef; de dansers imiteerden in mimevorm bewegingen van aanraken en optillen van andermans arm enz. Concrete aanrakingen pasten niet in de vorige thema's waarrond ik werkte. In deze creatie is concreet lichaamscontact een uitdaging voor me. In eerste instantie onderzoek ik bewegingsmateriaal dat vertrekt vanuit de **Pieta**-vorm. Deze klassieke vorm illustreert tegelijk het liefdevolle aspect en de lijdensdimensie van het kernconcept passie. De Pieta-houding bevat meerdere aanrakingen, en lichaamscontact tussen verschillende lichaamsdelen, zowel in ondersteunende of dragende functie als in belastende, onevenwichtige positie. Delen van de Pieta-houding kunnen solo worden uitgevoerd, maar zeker ook in duetvorm, in trio, onderling inwisselbaar in groep om het persoonlijke en verhalende aspect te relativeren. Met dit Pieta-bewegingsmateriaal wil ik met hetzelfde concrete materiaal naar de **verschillende thema's en hun intentie** evolueren:

- Liefde → in verleidingsintentie, in 'crime-passionel'-intentie
- Woede en agressie → in destructieve intentie (solo of met anderen)
- Kwetsbaarheid → in aan 'elkaar-verslaafd'-intentie, in controle-intentie, in angstintentie

Vanuit het thema **macht & charisma** zal ik beeldmateriaal bekijken en analyseren van leiders tijdens hun publieke toespraken. Inspiratiebronnen voor mijn research worden de details van de lichaamstaal: een vurige, koortsige blik, een scherpe focus, de draaiing van het hoofd, krachtige armbewegingen, de algemene intentie van de verschillende bewegingen.

Vanuit de invalshoek '**red tape**' zal ik improvisatieopdrachten geven met rode tape. Hiermee wil ik aftasten hoe men mensen obsessief in een ruimte kan ordenen en structureren, hoe men de ruimte zelf kan indelen of weergeven. Het bewegingsmateriaal wordt aangevuld met **stemmateriaal**. Ik combineer beide steeds vaker in mijn werk. De dansers zullen hun stem op vele manieren gebruiken. De voetbewegingen in het basisritme worden bijvoorbeeld aangevuld met stemmateriaal, het ritme wordt overgenomen door de ademhaling of de stem.

#### Muziek: ritme en klanken

Voor *The Red Piece* wil ik voor het eerst samenwerken met Dez Mona.

*Dez Mona begon als een tamelijk ongebruikelijke duo, zang en contrabas. Na verloop van tijd brachten zij verschillende platen uit in verschillende bezettingen. Gregory Frateur en Nicolas Rombouts maken mysterieuze, betoverende en soms ook confronterende muziek die de kern van iemands ruggengraat raakt. De muziek is zeer filmisch en roept meteen beelden op. Als basis is Dez Mona nog steeds Gregory Frateur en Nicolas Rombouts waarbij zij per project of plaat bekijken met welke muzikanten zij gaan samenwerken.*

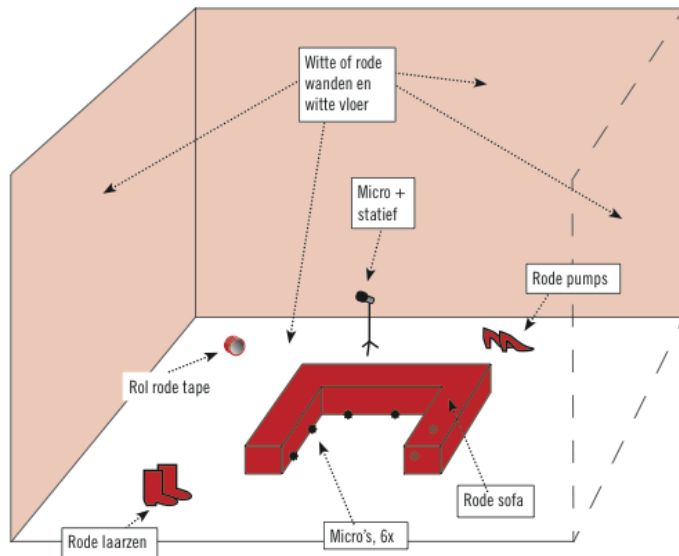
In de uitzonderlijke stem van Gregory hoor ik pure passie, in verschillende kleuren maar altijd met een verheven, hoopvolle tint. Ook de muziek die gecomponeerd wordt door Nicolas en Gregory heeft voor mij een meerwaarde als ik denk aan *The Red Piece*. Hun compositie zijn altijd meeslepend en ritmisch.

#### Toneelbeeld

Ik wil het toneelbeeld zo open en **multi-interpretabel** mogelijk houden. Voor *The Red Piece* ontwerp ik het toneelbeeld samen met Bernie van Velzen: hij is al meerdere jaren mijn vaste lichtontwerper en hij was ook de stagedesigner tijdens *The Co(te)lette Film*. Ook het toneelbeeld van *Co(te)lette* werd door ons beiden bedacht. Als adviseur, betrek ik graag nogmaals Niek Kortekaas, met wie ik in mijn laatste creaties samenwerkte.

De kleuren rood en wit vormen de basis van het toneelbeeld. De keuze voor de kleur rood is evident, en de symboliek errond lichtte ik al herhaaldelijk toe. De keuze voor wit komt voort uit het verlichtende en contrasterende effect naast de intensiteit van de emoties. Net zoals bij *Co(te)lette* zal de witte ruimte een wrange sfeer oproepen, en een steriel beeld creëren.

Het toneelbeeld zal bestaan uit een witte dansvloer met een rood U-vormig platform in het midden. De zijanten en de achterkant van het toneel krijgen een strakke omkadering van wit of rood gaasdoek. Het U-vormige platform vormt de basisplaats, 'het hart' van de groepsruimte. Deze U-vorm kan gezien worden als een zitbank, een bed, een podium... (plus technische uitleg van materiaal). Het platform dient als basis voor de opbouw van de compositie van het groeps gedeelte. Hier kan een individuele danser of een groepje zich door het basisritme laten wegvoeren om vervolgens in hun opwellingsmodus in de ruimte terecht te komen. De U-vorm symboliseert zo de basis of het vertrekpunt van de smeulende en verbindende passie, daar waar de ruimte errond plaats geeft aan de opwellingen, uitbarstingen, extremiteiten. De sofa zal rood zijn, de vloer wil en de doeken ook weer rood zodat niet het één in het ander overloopt om op deze manier een schakering aan te brengen.



### Complexiteit

*The Red Piece* is een complexe voorstelling daar er gewerkt zal worden met **live sound** die zal worden ingebracht door **zes** dansers. Ook de samenwerking met een band zorgt ervoor dat er nauw zal moeten samengewerkt. De muziek zal op de voorstelling worden geschreven en ook de dansers zullen een live inbreng hebben hetgeen een intensieve repetitieperiode met zich mee brengt.

### Werkwijze en productie

Onze partners voor deze productie zijn in Nederland **Korzo** en het **Chassé Theater** Breda en in België **Cultuurcentrum Berchem**. Deze partners stellen repetitieruimte, techniek en mogelijkheid tot montage beschikbaar met de daarbij benodigde technische ondersteuning. Voor de tour zullen wij een productie leider afnemen bij Korzo en de benodigde technici zullen door WArD/waRD zelf worden ingehuurd.

### Verkoop en beoogd speelplan

Voor *The Red Piece* staan er 25 voorstellingen gepland in Nederland. De première zal plaatsvinden op 12 of 13 mei in de Stadsschouwburg Amsterdam. Verder zullen we gebruik maken van ons vaste speelcircuit, dat zich gestaag uitbreidt. Vaste partners zijn o.m. Korzo Theater Den Haag, Chasse Theater Breda, Rabozaal Stadsschouwburg Amsterdam, Theater aan het Vrijthof Maastricht, Rotterdamse Schouwburg, Musis Sacrum Arnhem, Toneelschuur Haarlem, Verkadefabriek Den Bosch, LAK Theater Leiden, Grand Theatre Groningen, Theater De Verbeelding in Purmerend, De Lieve Vrouw Amersfoort, De Lawei Drachten, de Kunstmin in Dordrecht, Schouwburg de Meerse in Hoofddorp, Theater Castellum in Alphen aan de Rijn, LUX Nijmegen, Theater Kikker in Utrecht, Theater aan de Slinger in Houten, Parkstad Limburg Theaters (Heerlen), Schouwburg Deventer, Theater de Vest in Alkmaar, Theaters Tilburg, Stadsschouwburg Eindhoven, Theater Bellevue Amsterdam. Daarna zal *The Red Piece* internationaal worden gespeeld waaronder ook Vlaanderen.

### Doelgroepen

De doelgroep die we willen bereiken, naast ons vaste ervaren danstoeschouwer, is een publiek van muzikliefhebbers. Door samen te werken met de band Dez Mona hopen wij nieuwe toeschouwers aan te trekken om te gaan zien naar onze dansvoorstellingen. Dez Mona heeft een breed publiek met een open houding en dit zowel in Nederland, Vlaanderen alsook Internationaal.

### Specifieke marketing instrumenten

Ten aanzien van *The Red Piece* maken wij het publiek al eerder deelgenoot van het proces en niet pas als de voorstelling af is. Tijdens het maakproces zal schrijfster Irma Driessen Ann bijna dagelijks volgen en een **logboek** bijhouden waar zij haar neerslagen zal publiceren. Irma heeft in het kader van de Nederlandse Dansdagen 2011 Ann ook een aantal weken gevolgd. Zij is een schrijfster die meerdere artikelen heeft gepubliceerd binnen de kunst en cultuur en zij houdt een eigen weblog bij waar mensen haar kunnen volgen, zie link: <http://www.irmadriessen.nl/log/category/annvandenbroek/> Ook zal het blog ruimte bieden aan de dansers en muzikanten om een neerslag van het proces te kunnen weergeven. Op deze manier kan het publiek het proces volgen en willen wij een groter publiek bereiken. Tevens biedt het de mogelijkheid om zowel het vaste publiek van WArD/waRD alsook het



publiek van Dez Mona kennis te laten maken met elkaars werk en een inkijk te geven in een **gezamenlijk proces**.

Ook zal er in 2013 een **documentaire** worden gemaakt over Ann door de Nederlandse documentairemaakster Lisa Boerstra (bekend van o.a. de documentaire L.A. Raeven - Beyond the Image' over de kunstenaarstweeling Angelique en Liesbeth Raeven). Op dit moment loopt er een subsidie aanvraag voor deze documentaire en heeft de NTR (Nederlandse publieke omroep) haar steun al toegezegd.

### **Planning**

De repetitieperiode van *The Red Piece* staat gepland in het voorjaar van 2013. Het betreft de maanden februari, maart en april. Deze periode zal niet aaneengesloten zijn daar er nog reprises in deze periode zullen worden gespeeld. Op 12 of 13 mei zal de voorstelling in première gaan in Rabozaal van de Stadsschouwburg Amsterdam, hieromtrent zijn al afspraken gemaakt. Ook onze coproductant in Italië zal een première organiseren deze zal in de maand juni plaatsvinden. In het najaar van 2013 zal de voorstelling door Nederland toeren.

### **Reprises**

Het **bestaande repertoire** wordt nog **doorgespeeld** zowel nationaal als internationaal. Het "oudere" werk van Ann is nog steeds vernieuwend en blijft altijd in het aanbod staan en wordt ook internationaal nog steeds afgenomen. Aantal voorstellingen 10 inclusief festivals.

### **Internationaal**

De afgelopen jaren is de internationale werking van WArD/waRD steeds meer gegroeid. Dit is terug te zien in de **groei** van voorstellingen tours in het buitenland. WArD/waRD heeft in het buitenland een steeds groter aantal vaste speelplaatsen waar Ann een vaste waarde is voor de programmatoren. Zoals daar zijn Italië, Duitsland en Polen.

De vraag naar de voorstellingen van WArD/waRD neemt toe. Echter de ruimte in de planning zorgt ervoor dat wij niet op alle aanvragen in kunnen gaan. In dit verband willen we ons de komende tijd toeleveren om meer ruimte te creëren in de planning zodat we nog meer op deze initiatieven in kunnen gaan.

We willen ons in de komende tijd concentreren op het consequenter gevolg geven aan internationale verzoeken en ook **ruimte te scheppen** in het programma om in te kunnen gaan op deze aanvragen. Ann's werk krijgt veel waardering in het buitenland, wordt opgemerkt en maakt naam als vernieuwend werk. Zo draagt zij bij aan de ontwikkeling van de Nederlandse en Vlaamse dans en kan zij fungeren als ambassadeur voor beide landen.

Tevens dragen de screenings van *The Co(te)lette Film* op allerlei filmfestivals wereldwijd er toe bij dat er meer vraag is naar voorstellingen van Ann. Dit zal in de toekomst ook verder worden uitgewerkt en meer worden opgevolgd.

Na een uitgebreid onderzoek naar internationalisering, door middel van gesprekken met verschillende partijen en personen, is ons duidelijk geworden dat er een andere aanpak nodig is om een structurele internationale groei van WArD/waRD verder te kunnen bewerkstelligen. Aantal voorstellingen 15 inclusief festivals.

## **B.2. Beschrijving van de activiteiten podiumcircuit klein 2013**

### **Activiteiten**

- The IN-side-OUT Jamsessie
- Q61 sololijnen

### **The IN-side-OUT Jamsessie**

#### **Artistiek**

Hierover zegt Ann het volgende: "Mijn doorbeproefde werkwijze wil ik onder de loep nemen. Ik wil analyseren wat het voor kant op kan gaan als ik mijzelf minder dominant opstel en de danser ruimte laat om vanuit eigen input tot verdere beweging te komen. Wat levert dat dan op? Hoe ga ik om met eigen input in bewegingsmateriaal van de danser, die vanuit **zijn/haar eigen emotie** en beleving daar richting aan geeft. En hoe kan ik dat proces dan toch nog sturen? Waar grijp ik als choreografe in, wat zijn mijn grenzen in het geven van vrijheid aan de danser. Ervaar ik dat als verrijking, die vrijheid? Brengt het me verder in mijn ontwikkeling als choreografe en geeft het me verdieping in mijn werk?" In juni 2011 heeft Ann Van den Broek een research gedaan waarvan de afronding plaatsvond tijdens een toonmoment in ccBerchem Antwerpen. In 2012 staat deze voorstelling geboekt in o.a. Theater Kikker,

Chassé Theater/Podium Bloos en Korzo. De **openheid** van het toonmoment, het meekijken in een proces en intussen ook het idee van een 'bijna' voorstelling werd door het publiek zeer gewaardeerd. Ook het nagesprek met Ann en de dansers gaf zeer waardevolle reacties zowel voor onszelf als voor de aanwezigen. Naar aanleiding van deze avond ontstond de vraag of deze vorm als educatie ook op andere locaties kan worden getoond. De jamsessie is een avondvullend volwaardig programma waarbij Ann samen met de dansers zal improviseren. Tijdens *The IN-side-OUT jamsessie* geeft Ann opdrachten aan de dansers, die zij opschrijft en voor het publiek gelijktijdig visueel worden gemaakt op een projectie scherm. Deze hebben te maken met de innerlijke emoties (pijn, angst, lust e.a.) van de dansers, waarmee zij aan de slag gaan in de typische bewegingstaal van Ann. De dansers voeren de opdracht uit op het toneel, hier wordt hun buitenkant/uiterlijk getoond, zij gedragen zich en doen wat hen wordt opgedragen. Maar om de privé-emoties werkelijk te kunnen uiten verlaten de dansers het toneel ook, op weg naar een 'privéruimte', dat kan het zijtoneel zijn, de kleedkamer, de straat. Daar zien we hun innerlijk/hun binnenkant, vanuit **eigen improvisaties** die ze daar doen. Deze wereld van hun innerlijk (op die externe plaats) wordt live gefilmd en is in de zaal te zien op het projectiescherm. Wat hebben de innerlijke en de uiterlijke wereld met elkaar te maken, hoe beïnvloeden deze elkaar, en wat heeft het voor effect op ons handelen en bewegen? Het publiek krijgt gelegenheid om na afloop vragen te stellen aan Ann en de dansers zodat er een open sfeer ontstaat.

### **Complexiteit**

In de voorstelling *The IN-side-OUT Jamsessie* is een grote rol voor de techniek weggelegd als mede de live sound/mix. Er spelen 4 tot 5 dansers mee en ook Ann dient zelf aanwezig te zijn op het podium. Er wordt live gefilmd tijdens de voorstelling en die beelden worden via een scherm aan het publiek getoond hetgeen ervoor zorgt dat er qua techniek voldoende mensen aanwezig dienen te zijn. Tijdens de voorstelling maken de dansers ook gebruik van kleine contactmicrofoons waarmee zij ritmes creëren. De muziek bij de voorstelling wordt verzorgd door Arne Van Dongen. Hij speelt live contrabas en mixt verder bestaande songs aan elkaar om zo tot de muzikale begeleiding van de voorstelling te komen.

### **Werkwijze en productie**

De voorstelling zal door WArd/waRD zelf worden geproduceerd.

### **Verkoop en beoogd speelplan**

Voor *The IN-side-OUT Jamsessie* staan er 9 voorstellingen gepland in Nederland. De voorstelling zal aan al onze vaste partners worden aangeboden gedurende het gehele jaar.

### **Doelgroepen**

De doelgroep die we willen bereiken, naast ons vaste ervaren danstoeschouwer, is een minder ervaren danspubliek. Mensen kunnen door deze voorstelling op een laagdrempelige manier kennis maken met dans en daardoor geënthousiasmeerd worden om ook andere voorstellingen te bezoeken.

### **Specifieke marketing instrumenten**

We zullen onze standaard marketinginstrumenten gebruiken voor deze voorstelling en samen met theaters bekijken welke doelgroepen benaderd kunnen worden. Er kan met deze voorstelling een breed publiek worden aangesproken. Gedacht kan worden aan amateur dans -/ en theaterscholen in de stad waar het theater zich bevindt als ook middelbare scholen met een kunstspecialisatie.

### **Planning**

De voorstelling zal gedurende het gehele jaar worden aangeboden en worden gespeeld.

## **Q61 Sololijnen**

### **Artistiek**

De productie *Q61* is opgebouwd uit 6 sololijnen die ieder op zichzelf als los- staande choreografie kunnen worden gezien. Dit biedt de mogelijkheid om deze sololijnen te gebruiken en hervormen naar voorstellingen voor in kleinere theaters en ze zijn ook uitermate geschikt voor locatieprojecten (musea, galleries, begraafplaatsen, festivals ...). Er kan worden gekozen voor 1 solo, maar het is ook mogelijk om meerdere solo's te combineren.

Voor het groepsstuk *Q61* werden **solo's gecreëerd** die compositorisch langs elkaar heen schoven met allemaal hun eigen aandachtsmomenten. Nu wordt elke sololijn opnieuw bekeken, als op zichzelf staande choreografie, en wordt deze verder uitgebouwd en gekneed. Het publiek is geen getuige van de progressieve opbouw naar een extreme emotie of de strijd die hiermee gepaard gaat, maar wordt onmiddellijk gekatapulteerd in een bevreemdende, extreme situatie.

We willen ons in de toekomst meer richten op speciale projecten dan wel voorstellingen op locatie.

**Complexiteit**

De voorstelling *Sololijnen Q61* is een flexibel concept die voor meerdere doeleinden geschikt is. Per locatie zal bekeken moeten worden hoe groot de productie kan zijn. Ook brengt het spelen op locatie vaak extra kosten met zich mee. De voorstelling zal ook extra gerepeteerd moeten worden omdat er een scala aan mogelijkheden is om deze solo's te combineren en het ook aan de vraag van bijvoorbeeld een museum af hangt welke solo's kunnen worden gebruikt. Naar gelang de vraag zal er geschaafd moeten worden aan de voorstelling. Bij de *Sololijnen Q61* wordt er gewerkt met live sound en wordt er o.a. door de dansers live gezongen waardoor de techniek ook complex is.

**Werkwijze en productie**

De voorstelling zal door WArD/waRD zelf worden geproduceerd.

**Verkoop en beoogd speelplan**

Voor *Q61 Sololijnen* staan er 8 voorstellingen gepland in Nederland. De voorstelling zal aan al onze vaste partners worden aangeboden gedurende het gehele jaar alsook aan musea, festivals, begraafplaatsen etc.

**Doelgroepen**

De doelgroep die we willen bereiken, naast onze vaste ervaren danstoeschouwer, is een minder ervaren danspubliek. Door de voorstelling ook op locatie aan te bieden is het mogelijk om ook met andere doelgroepen kennis te maken.

**Specifieke marketing instrumenten**

We gebruiken onze standaard marketinginstrumenten voor deze voorstelling en samen met theaters, musea, festivals etc. bekijken we welke doelgroepen benadert kunnen worden.

**Planning**

De voorstelling zal gedurende het gehele jaar worden aangeboden en worden gespeeld.

## B. Beschrijving van de activiteiten podiumcircuit midden 2014

### Activiteiten:

- Groepsstuk *The Black Piece*
- Reprises
- Internationaal

### The Black Piece

#### **Artistiek**

*The Black Piece* wordt een voorstelling voor 6 dansers die is gebaseerd op het vooronderzoek. Tijdens die researchfase, en in het bijzonder door de ervaringen met het camerawerk, heb ik de kracht ontdekt van de combinatie tussen **live performance, simultane verfilming** en sfeeropbouw. Qua kernconcept en bewegingsmateriaal bouwt deze voorstelling verder op *The Red Piece*. Qua techniek en compositie wil ik daarentegen radicaal vernieuwen: *The Black Piece* wordt tegelijk een live dansvoorstelling en een dansfilm. De dansers combineren bewegingen (solo's, duetten en groepswork) in verschillende variaties en intenties, terwijl de cameraman zich tussen hen verplaatst en filmt. Op zijn camera is een lamp gemonteerd, die de hoofdbelichting uitmaakt. De beelden worden synchroon geprojecteerd op een deel van het toneel. De camera kan inzoomen en uitzoomen, waardoor er zeer selectieve en exclusieve focus ontstaat op een frase, een emotie, een danser, of zelfs een deel van het decor. Maar ook door fysiek dichterbij te komen met de camera worden de dingen groter. Op deze manier komt ook de (camera)microfoon dichterbij en pakt hij op wat er in de buurt is. Deze uitvergrotingen streef ik altijd na in mijn creaties, en in deze vorm gebeurt het op een radicale, exponentiële manier: wat ik totnogtoe deed met de bewegingen en de lichamen van de dansers, gebeurt nu met de camera. Immers, wanneer de camera (en dus de lamp) niet op een danser is gericht, zie je niet wat hij/zij doet. Hierdoor ontstaat een spanning, het geeft het gevoel van een verboden schattenjacht, van het ontdekken van een geheim. Een extra bevreemdend element wordt gevormd door het geluid: enerzijds is er het akoestische omgevingsgeluid van wat er op het toneel gebeurt; anderzijds is er het versterkte geluid van het gefilmde beeld: op de camera is een micro gemonteerd waarvan het bereik mee evolueert met de zoomfunctie van de lens. Je hoort dus meer dan wat je ziet, wat een sfeer van **darkroom** creëert. Het concrete werkproces ligt uiteraard nog niet vast, maar het is evident dat de technische component in deze voorstelling belangrijker is dan in de vorige voorstellingen. Het parcours van de camera leggen we vooraf vast, en vervolgens werken de dansers vanuit improvisatieopdrachten op materiaal uit *The Red Piece*. Door de techniek en door de aard van dit bewegingsmateriaal krijgt *The Black Piece* een voyeuristische, donkere en beklemmende invulling. Medewerker Bernie van Velzen die in veel voorstellingen van WArD/waRD het lichtontwerp heeft ontworpen, de registraties van de voorstellingen op film heeft vastgelegd en tevens ook set designer was van *The Co(te)lette Film* zal een belangrijke rol gaan spelen in deze voorstelling. Hij krijgt de mogelijkheid zijn talent op filmgebied verder te ontplooiën bij *The Black Piece* en een actieve rol spelen tijdens het creatieproces en de voorstellingen.

#### **Complexiteit**

*The Black Piece* is een complexe voorstelling daar er gewerkt zal worden met **live sound** die zal worden ingebracht door **zes** dansers. Een belangrijk onderdeel van de voorstelling is dat er live wordt gefilmd. Ook de belichting van de voorstelling zal een prominente plaats krijgen en het mixen van geluid dient live te gebeuren. Ook zal er bij deze voorstelling met "oude" filmbeelden worden gewerkt die tijdens de repetitieperiode zullen worden gecreëerd. De filmbeelden zullen via schermen zichtbaar worden voor het publiek en dient van hoge kwaliteit te zijn alsmede te gebruiken beamers en zenders.

#### **Werkwijze en productie**

Onze partners voor deze productie zijn in Nederland **Korzo** en het **Chassé Theater** Breda en in België **Cultuurcentrum Berchem**. Deze partners stellen repetitieruimte, techniek en mogelijkheid tot montage beschikbaar met de daarbij benodigde technische ondersteuning. Voor de tour zullen wij een productie leider afnemen bij Korzo en de benodigde technici zullen door WArD/waRD zelf worden ingehuurd. Ook zal er technisch materiaal voor deze voorstelling moeten worden ingehuurd zoals hoge kwaliteit beamers en schermen.

#### **Verkoop en beoogd speelplan**

Voor *The Black Piece* staan er 25 voorstellingen gepland in Nederland. We zullen gebruik maken van ons vaste speelcircuit, dat zich gestaag uitbreidt. Vaste partners zijn o.m. Korzo Theater Den Haag, Chasse Theater Breda, Rabozaal Stadsschouwburg Amsterdam, Theater aan het Vrijthof Maastricht, Rotterdamse Schouwburg, Muis Sacrum Arnhem, Toneelschuur Haarlem, Verkadefabriek Den Bosch, LAK Theater Leiden, Grand Theatre Groningen, Theater De Verbeelding in Purmerend, De Lieve Vrouw Amersfoort, De Lawei Drachten, de Kunstmin in Dordrecht, Schouwburg de Meerse in Hoofddorp,

Theater Castellum in Alphen aan de Rijn, LUX Nijmegen, Theater Kikker in Utrecht, Theater aan de Slinger in Houten, Parkstad Limburg Theaters (Heerlen), Schouwburg Deventer, Theater de Vest in Alkmaar, Theaters Tilburg, Stadsschouwburg Eindhoven, Theater Bellevue Amsterdam. Daarna zal *The Red Piece* internationaal worden gespeeld waaronder ook Vlaanderen.

### **Doelgroepen**

De doelgroep die we willen bereiken, naast ons vaste ervaren danstoeschouwer, is een publiek van Liefhebbers beeld en geluid. Doordat er tijdens de voorstelling live wordt gefilmd met een camera zal de beleving van de voorstelling anders zijn. We zullen studenten van de filmacademies of amateur academies gaan benaderen om deze voorstelling te komen bekijken gevolgd door bijvoorbeeld een nagesprek.

### **Specifieke marketing instrumenten**

Ten aanzien van *The Black Piece* willen, we naast onze vast marketinginstrumenten, gebruik gaan maken van filmbeelden. Deze beelden zullen tijdens het maakproces worden gefilmd. Het idee is om iedere week een filmbeeld online te plaatsen en al deze filmbeelden achter elkaar zullen een rebus vormen die opgelost moet worden door het publiek in de vorm van een prijsvraag.

### **Planning**

De repetitieperiode van *The Black Piece* staat gepland in het voorjaar van 2013. Het betreft de maanden februari, maart en april. Deze periode zal niet aaneengesloten zijn daar er nog reprises in deze periode zullen worden gespeeld. De productie zal in mei / juni in première gaan gevolgd door een tournee door Nederland en internationaal.

### **Reprises**

Het **bestaande repertoire** wordt nog **doorgespeeld** zowel nationaal als internationaal. Het "oudere" werk van Ann is nog steeds vernieuwend en blijft altijd in het aanbod staan en wordt ook internationaal nog steeds afgenomen. Aantal voorstellingen 10 inclusief festivals.

### **Internationaal**

De afgelopen jaren is de internationale werking van WArD/waRD steeds meer gegroeid. Dit is terug te zien in de **groei** van voorstellingen tours in het buitenland. WArD/waRD heeft in het buitenland een steeds groter aantal vaste speelplaatsen waar Ann een vaste waarde is voor de programmatoren. Zoals daar zijn Italië, Duitsland en Polen.

De vraag naar de voorstellingen van WArD/waRD neemt toe. Echter de ruimte in de planning zorgt ervoor dat wij niet op alle aanvragen in kunnen gaan. In dit verband willen we ons de komende tijd toeleveren om meer ruimte te creëren in de planning zodat we nog meer op deze initiatieven in kunnen gaan.

We willen ons in de komende tijd concentreren op het consequenter gevolg geven aan internationale verzoeken en ook **ruimte te scheppen** in het programma om in te kunnen gaan op deze aanvragen. Ann's werk krijgt veel waardering in het buitenland, wordt opgemerkt en maakt naam als vernieuwend werk. Zo draagt zij bij aan de ontwikkeling van de Nederlandse en Vlaamse dans en kan zij fungeren als ambassadeur voor beide landen.

Tevens dragen de screenings van *The Co(te)lette Film* op allerlei filmfestivals wereldwijd er toe bij dat er meer vraag is naar voorstellingen van Ann. Dit zal in de toekomst ook verder worden uitgewerkt en meer worden opgevolgd.

Na een uitgebreid onderzoek naar internationalisering, door middel van gesprekken met verschillende partijen en personen, is ons duidelijk geworden dat er een andere aanpak nodig is om een structurele internationale groei van WArD/waRD verder te kunnen bewerkstelligen.

In het jaar 2014 zal ook *The Red Piece* ook zijn internationale tournee maken.

Aantal voorstellingen 18 inclusief festivals.

## **B.3. Beschrijving van de activiteiten podiumcircuit klein 2014**

### **Activiteiten**

- The IN-side-OUT Jamsessie, aantal geplande voorstellingen 4 (zie pagina 16)
- Q61 sololijnen, aantal geplande voorstellingen 4 (zie pagina 17)

## C. Toelichting op begroting, dekkingsplan, kengetallen

### Vooraf

WARD/waRD heeft een **Nederlandse en een Vlaamse Stichting/vzw**. In de praktijk van alledag is dat één organisatie, met dezelfde mensen en organisatiestructuur, die werkt vanuit een **identieke doelstelling**, en daarbij horende **totaalbegroting**.

Echter op zakelijk/financieel vlak functioneren ze beiden afzonderlijk; dat wil zeggen dat de Nederlandse Stichting haar **eigen administratie en boekhoudingstructuur** heeft, toegespitst op het Nederlandse model en de subsidiepraktijk, en de Vlaamse vzw idem dito.

De samenwerking tussen beiden is vormgegeven in een samenwerkingsovereenkomst, die wij als bijlage meesturen.

### Eventuele verschillen in begroting 2013-2014

De begrotingen voor 2013 en 2014 verschillen in totale baten en lasten niet substantieel van elkaar. Dit is de, logische, consequentie van de wijze van inzet van activiteiten en personeel.

Er wordt in beide jaren 1 nieuwe grote productie gepland, en er is in beide jaren sprake van kleinere 'nieuwe' activiteiten, alsmede reprises op nationaal en internationaal niveau. Het jaar 2013 komt qua begroting iets hoger uit, gezien de enigszins kostbaardere productie 'The Red Piece' ten opzichte van de nieuwe productie 'The Black Piece' in 2014.

Het voornemen om ook weer dansfilms te produceren is buiten de begroting gehouden, gezien wij deze activiteit minimaal dekkend willen rond krijgen met aan te vragen geld bij filmfondsen dan wel door andere mogelijkheden voor financiering van film aan te boren.

### Dekkingsplan

#### Status van publieke subsidies en bijdragen

Ten aanzien van andere publieke subsidies en bijdragen kunnen wij aangeven dat we een tweejarige subsidieaanvraag (2013 en 2014) hebben lopen bij de Vlaamse Gemeenschap waarvan wij in het voorjaar van 2012 de definitieve uitslag zullen vernemen. Dit gaat over een bedrag van 168.000 euro per jaar. De rest van het opgenomen bedrag in onze begroting bij 'overige bijdragen publieke middelen' bestaat uit extra te verwerven subsidiegeld van de Stad Antwerpen dan wel Provincie Antwerpen en eventuele extra bijdragen van de Vlaamse Gemeenschap voor internationale tours en ontwikkelingssubsidie.

Moesten wij ten aanzien van de tweejarige subsidieaanvraag in Vlaanderen een negatief besluit ontvangen, dan zullen daar direct aanvragen voor projectsubsidies (zeker al voor de grote nieuwe producties) bij de Vlaamse Gemeenschap tegenover komen te staan. Dit betekent dan wel voor de totale begroting dat een herbezinning, een nieuw 'wikken en wegen', noodzaak zal zijn.

#### De eigen inkomsten

De inschatting van de hoogte van de binnen te halen inkomsten door verkoop van voorstellingen is gebaseerd op ervaringscijfers van de afgelopen jaren en hebben we redelijk voorzichtig ingecaluleerd. Zodoende dat hier nog ruimte zit ter verhoging van deze inkomsten bij tegenvallende resultaten op ander vlak.

### Toelichting op de beheerslasten

Het aandeel van de beheerslasten in onze begrotingen blijft, zoals daar ook reeds sprake van was in 2009-2011, 'beheersbaar laag' met een gemiddeld percentage van 18% op de totale lastenpost.

We kunnen deze beheerslasten zo laag houden vanwege onze samenwerkingspartners, zoals ccBerchem in België, Korzo producties en Chassé Theater in Nederland, alwaar wij een kantoorplek beschikbaar hebben en van infrastructuur gebruik mogen maken. Dat scheelt enorm in de kosten omdat er geen huur voor een pand, onderhoud, e.d. hoeft te worden begroot.

Daarnaast beheersen wij deze kosten doordat we het 'vaste' kantoorpersoneel inzetten op een behoorlijk laag totaal van 1,6 fte per jaar.

Aangezien we de lijnen kort en de organisatie flexibel willen houden, is een nog grotere kantoorbezetting niet ons doel. Maar om professioneel te kunnen blijven functioneren is een noodzakelijke uitbreiding middels doelgerichte inzet van tijdelijke en projectmatige freelance medewerkers op grote intensieve projecten en complexe producties wel urgent. Dit om tijdelijke extra werkdruk op te kunnen vangen. Zo blijft er de noodzakelijke wens om te kunnen werken met een impresariaat/agent voor de verkoop van onze voorstellingen (toch met name voor de internationale werking) en is productionele ondersteuning een meer en meer structurele behoefte.

Voor de hele werking zullen er overigens wederom stagiairs worden aangetrokken, die de nodige handenspandiensten kunnen verrichten.

In de afgelopen tijd is door bestuur en directie gereflecteerd op een eigentijdse structuur die voldoet aan de eisen van subsidiënten maar tegelijkertijd recht doet aan de eigen(zinnig)heid van Ann Van den Broek. Met andere woorden: koersen op een 'gevestigde' orde ligt niet voor de hand, eerder een op maat gemaakte organisatie. Er zal wel systematisch aan de opbouw van die organisatie gewerkt blijven worden met medeneming van de ervaringen van de afgelopen jaren: de ontwikkeling van Ann als internationaal maker, de inrichting van een klein, flexibel opererend kantoor en het onderhouden en uitbreiden van het nationale en internationale netwerk (publiek & podia) zijn daarin leidend.

### **Toelichting op de activiteitenlasten**

De activiteitenlasten nemen het overgrote deel de totale lasten in, een ruime 80%. De organisatie is er naar gericht het grootste belang bij de artistieke output te leggen en daarin te investeren, ontwikkelingsmogelijkheden (vernieuwing) te bieden en kwaliteit te garanderen. Dit geldt zowel voor de personele, als de materiële lasten. We bieden dansers, technici, en andere uitvoerenden een goed salaris, horende bij hun ervaring en daarbij horen ook goede omstandigheden, zoals sejours, een georganiseerde verplaatsing en een overnachtingplaats waar nodig.

Opgemerkt dient te worden dat wij de toeslag voor innovatie aanvragen, de kosten voor onze innovatie worden in de activiteitenlasten geheel geplaatst onder educatieve lasten.

### **Personele bezetting**

Voor wat betreft de personele bezetting van WArD/waRD dient ten aanzien van de historie (2009-2011) het volgende toegelicht te worden. In 2009 staan er weinig fte's in onze bedrijfsvoering gezien enkel de artistiek en de zakelijk leider een parttime dienstverband hadden bij de Stichting (niet-uitvoerende fte's). De uitvoerende fte's, zoals de dansers, zijn in dat jaar via Korzo producties in dienst genomen via tijdelijke (repetitieperiode) en dagcontracten (voorstellingenperiode) en via T-interim (verloningsbureau in België) contracten. Daarnaast werkten uitvoerenden, zoals o.a. dansers, technici en tourmanager (via Korzo) op factuur.

In 2010 zijn er tevens relatief weinig niet-uitvoerende fte's in onze bedrijfsvoering. Er is deels in dienstverband gewerkt, deels als zelfstandige, door het kantoorpersoneel. Daarnaast is de artistiek leider in parttime dienstverband geweest van de Stichting.

De uitvoerende fte's in 2010 die tijdelijke dienstverbanden, dan wel dagcontracten, hadden bij de Stichting waren enkele van de dansers (woonachtig in Nederland), een ander deel (woonachtig in België) is verlood via T-interim. Daarnaast werkten uitvoerenden, zoals o.a. dansers, technici en tourmanager (via Korzo) op factuur.

Voor 2011 worden de gegevens nog verstrekt, gezien de jaarrekening en het tussentijdse verslag nog niet gereed is ten tijde van deze dossierindiening. Deze zullen uiterlijk op 1 april bij het Fonds Podiumkunsten worden aangeleverd.

Voor de periode 2013-2014 zijn wij voornemens om in 'vaste dienst' een totaal van 2,4 fte dienstverband aan te gaan. Dit betreffen de 'niet uitvoerende' artistiek leider, de manager financiën en artistiek bureau en de manager marketing en sales.

Verder maken de 'uitvoerende' dansers een deel van de totale fte uit, namelijk omgerekend ongeveer 1 fte gemiddeld per jaar.

Ook hier zullen wij wederom werken met tijdelijke dienstcontracten voor (een deel van) de dansers, tijdens repetitieperiode en voorstellingperioden (ook veelal dagcontracten). Daarnaast werken uitvoerenden op factuur, ofwel via verloning met T-interim.